

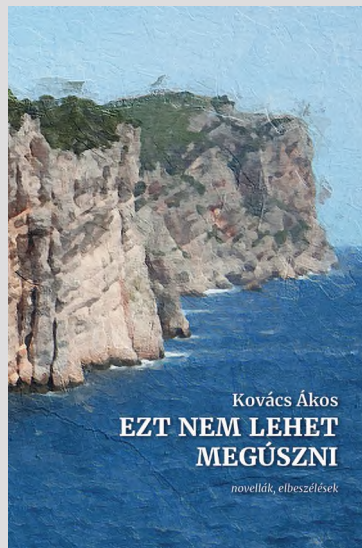
Kovács Ákos

A tenger

Guillermo Todo Pereira, a Kolumbiai Írószövetség rendes tagja évi egyhetes szabadságára érkezett a kis karib szigeti faluba, ahová már vagy tíz esztendeje visszajárt. Gazdag barátjától kapta kölcsön rendszeresen a „kis házat”, ahogy ő nevezte ezt a nyilvánvaló kéjlakot. Egyszintes kőépítmény volt, a helyiek hányaveti stílusában épült, mégis szilárd szerkezet, amely ellenállt az esős évszak nagyobb viharainak és a nyár tomboló hevének is. Pereira szerette ezt a helyet, a folyamatos tengerzúgást, a víz megnyugtatóan kék szövetét, a part vakító szikláit és a feketébe öltözött, fejkendős asszonyokat a kikötő kőlócáin. A szemközti szigetek, mint őrt álló bástyatornyok, az öböl, mint ölelve fonódó karok: itt nyugodtan írhatott, ha kedve úgy kívánta, nem zavarta se három kamasz fiának zsvivaja, se első felesége dühös telefonjai, se a második gondoskodó kotnyeleskedése. Figyelmét nem téríthette el más sem, mert a nyár végével az üdülőfalu kiürült. Az utcákon még ott izzott a nyári hőség emléke, de a halászok már szárazföldre vont csónakjaikat lakkozták, és a postahivatal csak délelőtt tartott nyitva. A szezon végeztével az apró fűszerüzletbe csupán hetente egyszer érkezett friss áru, és ez megnyugvással töltötte el az író: úgy érezte magát, mint egy valóságos kényúr egy lakatlan, de kényelmes szigeten.

A negyvenes éveinek végén járt, és kissé elhízott már, mégis gyakran fiatalabbnak nézték, talán a karib férfiakra jellemző arany színű bőre miatt, amely csak később adja meg magát a ráncok ostromának. Hirtelen mosolyú, talányos szívű embernek ismerték, aki – mint általában a művészi hajlamok rabjai – zsarnoki indulatból könnyedén váltott át szívélyes nagyvonalúságba. Gyerekes örömet érzett, hogy most egy hétig még borotválkoznia sem kell.

Az eléje táruló látvány minden alkalommal lenyűgözte. Az első napot rendszerint a teraszon töltötte a karosszékbe szögezve: mintha már előre azon sajnálkozna, hogy egy hét múlva el kell mennie innen. Kritikusával csak ritkán értett egyet, de abban nem vitázott, hogy ízig-veéig posztmodern író volna: ki nem állhatta a hamis romantikázást. Most mégis alig tudott szabadulni a vissza-visszatérő gondolattól, hogy ez a táj olyan szép, mintha ő már meghalt volna, és valami földöntúli tornácról szemlélné ezt a sajátságos békét.



Sietősen csomagolta ki az öreg írógépet, hogy elhessegesse ezt a riasztó képzetet, és megállapíthatta, hogy a magával hozott papírmennyiség aligha lesz elég mindahhoz, amit írni szándékozott. Egy újsághír lobbantotta fel képzeletét, amelyet idefelé, a hajóúton olvasott a helyi lapban: a cikk egy tragikus kimenetelű cápatámadást taglalt kíméletlen szárazsággal, az együttérzés legkisebb jele nélkül. Nem is remélte, hogy ilyen hamar kedve lesz írni. Mielőtt nekifogott volna a munkának, kihúzta a telefont, egy pohárka érlelt rumot töltött magának, és izgatottan az asztalhoz ült. Aztán órákig nem történt semmi: Pereira egészen alkonyatig meredt a tájra, csak néha-néha pillantva bűnbánóan az írógép hengerei között egyre halványabban világító fehér lapra.

A tenger, a tenger. A megnyugtató moraj addig bizsergette, amíg rá nem döbbsent, hogy amióta csak megérkezett, úszni szeretett volna. A part szinte a lába elé omlott, apró, fehér hullámfodrok és a szemközti sziget hegyei mögül előbújó rózsaszín felhősávok tagolták a tájat. Felhevült testének hűvös volt az olajosan ragyogó víz, csak apránként ereszkedett bele. Ebben a hús közegben még magabiztosabban mozgott, mint a szárazföldön – ahogyan általában azok, akik kisgyermekkoruk óta rendszeresen úsznak. Egyszerre meghatott örömet érzett, olyasfajta teljességet, ami csak ritkán adatik az embernek. Erőteljes, egyenletes csapásokkal siklott, egészen messzire, az öböl legszélső szirtjéig, ahol egy halászbárka ringott üresen, mellette egy bója, amelyhez kisebb csónakokat lehet kikötmi. A szirtnél lendületesen visszafordult, élvezettel nyugtázva, hogy nem fárad, erősnek és szinte fiatalnak érzi magát. A parthoz érve megint nekirugaszkodott, felbátorodva ennek az estének a csodás és magányos ajándékán. A háttára fordult, egyszerre látta az égbolton a lebukni készülő nap vörösét és a kapkodva felfénylő holdat, amely halványan reszketett, mint a vendég, aki túl korán érkezett a bálba. Feszülő izmait figyelte, szabályos levegővételét, szíve felgyorsuló dobogását, és csak újra a szirthoz érve vette észre, hogy a bárka eltűnt,

és az imént még mellette himbálózó bója sem látszik a víz hullámoktól barázdált felszínén.

A part felé fordult. És ekkor villant belé a novella, a maga diadalmas teljességében. Nem csak egy ötlet vagy néhány ügyesen fogalmazott sor: egyszerre látta maga előtt az egész történetet, a főszereplő életét és a végkifejletet, olyan tisztán, hogy azonnal képes lett volna tollba mondani. Írói rutinja és elvesztett illúziói folytán pontosan felfogta a helyzet jelentőségét. Örömeiben szinte megriadva kezdett kifelé úszni a felerősödő hullámmásban. Tudta, ha nem jut időben a partra, szertefoszlik a varázs, és órák, napok is beletelnek, mire újratelemíti ezt a mágikus pillanatot, és a végeredmény feltétlenül gyengébb lesz, mint az, ami most lobog a szívében. Talán kapkodott is: egy erőteljes mozdulata nyomán olyan hullám keletkezett, mintha valami óriás tengeri lény úszna el mellette a vízben az oldalához érve. Eszébe villant az újsághír tárgyilagos híradása, és mosolyognia kellett önnön rémületén. Mire a parti szikláig evickélt, már fokozódó indulattal csapkodtak a hullámok, csak sokadik próbálkozásra találta meg a lapos kőlépcsőt, amely a szárazföldet jelentette. Átkozta magát, amiért nem hozta le a partra legalább a tintaceruzáját, mert elvesztegetett időnek tartotta azt is, amíg a házig eljut. Szinte érezte, hogy úgy folynak el termékeny gondolatai, ahogy a homok a szélesre tárt ujjak közül. Megpróbált lehiggadni azzal, hogy a tengerre visszanézett. Nem látott mást, csak a horizontra fagyott, szinte mozdulatlan madarakat a sötétlő égen. Próbálta némi erőfeszítéssel felidézni magában az első mondatot, mintha azzal megmenthetne bármit is az elillanó egészből, mintha valami varázsige lenne, amely egy csapásra előhívja benne az egész novellát, nehogy a hiánya lyukat égessen a lelkébe. Eleinte igyekezett kimérten lépkedni a ház felé, de az utolsó métereken már szinte rohant, az írógép elé omlott, és vadul csépelni kezdte.

Napokig írt, szünni nem akaró lázban, elégedetlenül mindennel, amit papírra vetett. Nem érzett éhséget, nem kívánt aludni, és nem nézett többé a tengerre sem, mintha a táj némasága lenne az oka, hogy egyre távolabb kerül attól, ami megszületett benne, de szavakba önteni soha nem lesz képes.

Pereira végtelennek tetsző ideig próbált dolgozni, hiába. Bele kellett nyugodnia a megváltoztathatatlan ténybe, hogy elfáradt.

Nem sírt, nem dühöngött. Vigasztalanul üres lélekkel sétára indult egy olyan időpontban, ami leginkább hajnalnak tűnt: párás, halvány fényben derengett a part, a kis kikötőből eltűntek a csónakok, a falu tengerre néző utcáján sehol egy lélek. A víz mozdulatlan és sötét; óriási verem a felködlő szigetek közt.

Első házasságából származó nagylánya, Bianca hiába ke-reste telefonon, hogy beszámoljon az egyetemi záróvizsgája eredményéről: a kagylóban a hosszú, választalan bűgások úgy követték egymást, mint a sávokat elválasztó fehér vonalak a szünni nem akaró, éjszakai országúton.

Nem nyugodott bele, hogy nem éri el az apját, akivel amúgy is sokat hadakozott a szülei válása óta. Dührohamot kapott, ha arra gondolt, hogy ez a szörnyeteg képes volt elhagyni az anyját, de az ő fotóját tartja az éjjeliszekrényén. Biológusnak készült, ki nem állhatta az írókat és egyéb fantasztákat. Soha nem fogadta el, hogy az apja új családot alapított, noha féltestvéreivel meglepően jó viszonyban volt. Különösen az apja magányos szórakozásait utálta, az írás ürügyén történő rendszeres kiruccanásokat, ráadásul egy kölcsönkapott házba.

Miután a távirataira sem jött válasz, és senkit nem ért el, aki legalább találkozott volna az apjával, baljós előérzettel vezetve szállt hajóra Cartagena kikötőjében. A tenger vad volt, és göröngyös, mintha nem akarná, hogy a lány célhoz érjen. Nem mintha Biancát bármi is eltéríthette volna attól, hogy jól beolvasson az apjának: lendületes haraggal ért partot, kocsit bérelt, és meg sem állt az öböl bejáratáig.

Éppen akkor érkezett oda, amikor a rendőrség emberei két barázdált arcú, egykedvű halász segítségével végre kiemelték az apja holttestét a tarajos hullámok közül, ahol a szakértők véleménye szerint legalább egy hete hanykolódott. A tajték vetette partra, pontosan azon a napon, amikor a hajója vissza-indult volna a városba. Hogy a cápa fogak ütötte sebek a halál beállta után kerültek-e a testére, vagy még korábban, nem lehetett pontosan megállapítani.

Guillermo Todo Pereirát a Kolumbiai Írószövetség saját halottjának tekinti. Temetéséről később intézkednek. ■

Kovács Ákos: Ezt nem lehet megúszni. Novellák, elbeszélések, Kiadja az MCC Press. Megjelenés 2021. szeptember 29-én